

UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI” CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE TEOLOGIE REFORMATĂ

TEZĂ DE DOCTORAT

PROFEȚII MESIANICE: PROMISIUNI, ÎMPLINIRI
ȘI AȘTEPTĂRI LEGATE DE PROMISIUNI
-REZUMAT-

Coordonator științific:

Prof. Univ. Dr. MOLNÁR János

Doctorand:

NECHIFOR Caleb Otniel Traian

CLUJ-NAPOCA
2015

PLANUL LUCRĂRII

ABREVIERI.....	x
ABREVIERI BIBLICE.....	xii
INTRODUCERE.....	1
CAPITOLUL 1. DEFINIREA CADRULUI CONCEPTUAL AL CERCETĂRII.....	4
1.1. Aspecte introductive privind domeniul de cercetare.....	4
1.1.1. Definirea subiectului.....	5
1.1.2. Importanța subiectului.....	6
1.1.3. Motivarea opțiunii.....	8
1.2. Stadiul actual al cunoașterii în domeniul de cercetare.....	10
1.3. Definirea obiectivelor cercetării.....	19
1.4. Metode de cercetare.....	21
1.4.1. Împlinirea întâmplătoare contrazisă de legea probabilității matematice.....	22
1.4.2. Surse de documentare.....	25
1.5. Structura de bază a tezei.....	27
CAPITOLUL 2. CONCEPTE DE BAZĂ ALE STUDIULUI PROFETIILOR MESIANICE...30	
2.1. Conceptul de mesianism. Așteptare mesianică.....	30
2.1.1. Raportarea lui Isus la așteptările mesianice ebraice.....	34
2.2. Mesia – מָשִׁיחַ.....	36
2.3. Conceptul de profet în VT.....	39
2.3.1. Profetia în VT.....	43
2.3.2. Profetia mesianică.....	47
2.3.2.1. Profetia mesianică în scrierile rabinice.....	49
2.4. Conceptul de „împlinire” în VT și în NT.....	51
2.4.1. Terminologia bibică a cuvintelor ἐπαγγελία (BYZ) și מְבָרָה (WTT).....	52
2.4.2. Terminologia bibică a מְבָרָה, מְבָרָה, קום, קום din WTT.....	53
2.4.3. Terminii din NT pentru „împlinire”: πληρόω, τελέω (τελειόω) și γίνομαι.....	58
CAPITOLUL 3. ETERNITATEA, PREEXISTENȚA ȘI DIVINITATEA LUI MESIA 63	
3.1. Eternitatea lui Mesia – privire de ansamblu 63	
3.1.1. Promisiunea – Psalmul 102:25-27a.....64	
3.1.1.1. Prima schimbare a vorbitorului: Mesia – vv.23-24a.....66	

3.1.1.2. A doua schimbare a vorbitorului: Dumnezeu Tatăl – vv. 24b-27.....	68
3.1.2. Împlinirea – Col. 1:17; Evr. 1:10-12; Ev. 13:8.....	69
3.1.2.1. Eternitatea lui Mesia: prezentată în VT și confirmată în NT.....	72
3.1.2.2. Mesia: Creatorul imuabil.....	75
3.1.3. Așteptări privitoare la promisiunea din Psalmul 102:26,28	79
3.1.3.1. Eternitatea Creatorului vs. efemeritatea creației	80
3.1.3.2. Distrugerea și reconstruirea în Ps. 102:26.....	81
3.1.3.2.1. Distrugerea actualei creații: efectul judecății divine.....	83
3.2. Preexistența lui Mesia.....	84
3.2.1. Promisiunea din Prov. 8:22,23.....	86
3.2.1.1. Terminologia verbelor קָנָה (qanah) și נָסַק (nasak).....	87
3.2.1.2. Alte expresii din Prov. 8 care indică preexistența și eternitatea.....	89
3.2.1.3. Eternitatea lui Mesia în Prov. 8.....	90
3.2.1.3.1. Mesia: necreat dar născut: afirmare și confirmare.....	92
3.2.1.3.2. Mesia: Creatorul în Prov. 8.....	95
3.3. Divinitatea lui Mesia în VT și NT.....	97
3.3.1. Afirmarea dumnezeirii lui Mesia în VT.....	99
3.3.2. Confirmarea dumnezeirii lui Mesia în NT.....	101
3.3.2.1. Divinitatea lui Mesia atestată prin utilizarea cuvântului θεός.....	101
3.3.2.2. Divinitatea lui Mesia atestată prin utilizarea cuvântului κύριος.....	102
3.3.2.3. Alte nume ale lui Mesia care-I certifică divinitatea.....	104
3.3.2.4. Confirmarea divinității: percepția lui Isus despre Sine.....	107
3.3.2.5. Confirmarea divinității prin învierea lui Mesia.....	109
3.3.2.6. Confirmarea divinității lui Mesia prin afirmațiile celor din jur.....	110
3.4. Concluzii.....	112
CAPITOLUL 4. PROFETII PRIVITOARE LA NAȘTEREA LUI MESIA.....	113
4.1. Genealogia lui Mesia.....	114
4.1.1. Protoevanghelia – Promisiunea („sămânța femeii”).....	115
4.1.1.1. Contextul promisiunii.....	116
4.1.1.2. Direcții de interpretare.....	117
4.1.1.3. Identitatea personajelor.....	119
4.1.1.4. Termenul de sămânță זֶרַע (zera’ – WTT)	121
4.1.1.5. Două zdrobiri și-un singur înfrânt.....	124
4.1.2. Împlinirea.....	125

4.1.2.1. Lupta dintre Satan și Mesia.....	126
4.1.2.1.1. Zdrobirea „călcâiului” lui Mesia.....	127
4.1.2.1.2. Zdrobirea „capului șarpelui”.....	129
4.1.3. Așteptări privitoare la lupta dintre Mesia și Satan.....	131
4.1.4. Mesia va locui în corturile lui Sem („sămânța” lui Sem).....	132
4.1.4.1. Promisiunea – Gen. 9:27b.....	133
4.1.4.2. Împlinirea.....	136
4.1.5. Mesia – „sămânța” lui Avraam.....	139
4.1.5.1. Promisiunea.....	140
4.1.5.2. Împlinirea literară.....	144
4.1.5.3. Împlinirea spirituală.....	145
4.1.6. Mesia – „Steaua” din Iacov și sceptrul din Israel.....	147
4.1.6.1. Promisiunea – Num. 24:17-19.....	148
4.1.6.2. Împlinirea.....	150
4.1.7. Mesia – „sămânța” lui Iuda (din seminția lui Iuda).....	152
4.1.7.1. Promisiunea – Mesia va veni din Iuda.....	153
4.1.7.2. Împlinirea.....	155
4.1.8. Mesia – „Odrasla” sau „Vlăstarul” lui Isai: promisiune și împlinire.....	157
4.1.9. Mesia – „sămânța lui David”.....	159
4.1.9.1. Promisiunea.....	160
4.1.9.2. Împlinirea.....	162
4.2. Timpul nașterii lui Mesia.....	163
4.2.1. Născut înainte ca Iuda să-și piardă identitatea națională.....	163
4.2.1.1. Promisiunea.....	165
4.2.1.2. Împlinirea.....	166
4.2.2. Născut după orarul divin.....	170
4.2.2.1. Promisiunea – Dan. 9:24-27.....	174
4.2.2.2. Împlinirea.....	174
4.2.2.2.1. Intrarea lui Isus în Ierusalim.....	174
4.2.2.2.2. „Stârpirea” lui Mesia.....	176
4.2.2.2.3. Distrugerea Ierusalimului și a Templului.....	176
4.2.2.3. Așteptări privitoare la promisiunea din Dan. 9:27.....	177
4.3. Natura nașterii lui Mesia – nașterea din fecioară.....	179
4.3.1. Promisiunea.....	180

4.3.1.1. Terminologia pasajului.....	181
4.3.2. Împlinirea.....	183
4.3.2.1. Nașterea din fecioară demonstrată în Matei 1:18-25.....	185
4.3.2.2. Nașterea din fecioară confirmată în Luca 1:26-38.....	185
4.4. Locul nașterii lui Mesia – Betleem.....	189
4.4.1. Promisiunea – Mica 5:2.....	189
4.4.2. Împlinirea – Mat. 2:3; Luca 2:4.....	191
4.4.3. Alte profeții privitoare la primele locații vizitate de Pruncul Mesia.....	194
4.5. Concluzii.....	196
CAPITOLUL 5. ROLURILE LUI MESIA:REGE, PREOT ȘI PROFET.....	198
5.1. Mesia – Regele (Printul)	201
5.1.1. Promisiunile.....	202
5.1.1.1. Terminologia ebraică privitoare la regalitatea lui Mesia.....	203
5.1.1.2. Caracterul regalității lui Mesia reliefat în promisiunile din VT.....	204
5.1.2. Împlinirea.....	208
5.1.3. Așteptări privitoare la statutul lui Mesia de Rege.....	211
5.2. Mesia – Marele Preot.....	212
5.2.1. Promisiuni din VT.....	212
5.2.2. Împlinirea.....	214
5.2.2.1. Mesia – Preotul credincios.....	214
5.2.2.2. Mesia – Preotul asemănat cu Melhisedec.....	215
5.3. Mesia: Profetul.....	220
5.3.1. Profet ca Moise.....	221
5.3.2. Împlinirea.....	223
5.4. Mesia – Păstorul.....	227
5.4.1. Promisiunile din VT.....	228
5.4.2. Împlinirea.....	229
5.5. Mesia – Mântuitorul.....	232
5.5.1. Promisiunea.....	232
5.5.2. Împlinirea în NT.....	233
5.6. Alte roluri ale lui Mesia.....	234
5.6.1. Mesia – Robul Domnului.....	234
5.6.2. Mesia – „Brațul Domnului”și Răscumpărătorul.....	234
5.7. Concluzii.....	235

CAPITOLUL 6. SUFERINȚELE, MOARTEA ȘI ÎNVIEREA LUI MESIA.....	238
6.1. Suferințele lui Mesia.....	238
6.1.1. Promisiuni din VT.....	239
6.1.1.1. Respingerea lui Mesia.....	239
6.1.1.2. Batjocorirea lui Mesia.....	241
6.1.1.3. Suferința fizică a lui Mesia.....	242
6.1.1.4. Reacția lui Mesia la suferință.....	243
6.1.2. Promisiuni din NT rostite chiar de Mesia.....	244
6.1.3. Împlinirea.....	245
6.1.3.1. Respins de ai Săi.....	245
6.1.3.2. Mesia batjocorit.....	256
6.1.3.3. Suferința fizică a lui Mesia.....	259
6.1.3.4. Reacția lui Mesia la batjocurile contemporanilor Săi.....	265
6.2. Moartea lui Mesia.....	266
6.2.1. Promisiuni.....	267
6.2.2. Promisiuni afirmate de Domnul Isus.....	268
6.2.3. Împliniri.....	269
6.3. Învierea lui Mesia.....	271
6.3.1. Promisiuni.....	271
6.3.2. Reafirmarea învierii lui Mesia.....	272
6.3.3. Împliniri.....	273
6.4. Înălțarea lui Mesia la dreapta Tatălui.....	276
6.4.1. Promisiunea.....	276
6.4.2. Promisiunile reafirmate de Mesia.....	277
6.4.3. Împlinirea.....	277
6.5. Darul Duhului Sfânt.....	278
6.5.1. Promisiunea din VT.....	278
6.5.2. Promisiuni afirmate de Isus.....	279
6.5.3. Împlinirea.....	280
6.6. Concluzii.....	281
CAPITOLUL 7. PROFETII PRIVITOARE LA REVENIREA LUI MESIA.....	284
7.1. Promisiuni privitoare la revenirea lui Mesia din VT.....	284
7.1.1. Judecata finală promisă în VT.....	285
7.1.2. Revenirea lui Mesia promisă în VT.....	286

7.2. Promisiunea revenirii lui Mesia din NT.....	287
7.2.1. Terminologia biblică din NT pentru revenirea lui Mesia.....	287
7.2.2. Caracterul general al revenirii lui Mesia.....	289
7.2.2.1. A doua venire – cel mai sigur eveniment viitor.....	289
7.2.2.2. O revenire glorioasă.....	291
7.2.2.3. O revenire vizibilă.....	292
7.2.2.4. O revenire cu un timp necunoscut.....	293
7.2.2.5. O venire a Împărăției lui Dumnezeu.....	294
7.2.2.6. Semnul venirii lui Mesia.....	296
7.3. Așteptări legate de revenirea lui Mesia.....	299
7.3.1. Relația dintre Împărăția milenară și întoarcerea lui Mesia.....	300
7.3.2. Relația dintre cea de-a doua venire și necazul cel mare.....	302
7.3.2.1. Pretribulaționismul.....	304
7.3.2.2. Posttribulaționismul.....	308
7.3.2.3. Midtribulaționismul.....	310
7.3.3. Rezolvarea problemelor.....	312
7.3.3.1. Prima parte a tribulației.....	317
7.3.3.1.1. Răpirea Bisericii.....	319
7.3.3.1.2. Activitatea fiarei: Anticrist.....	320
7.3.3.2. A doua parte a tribulației – descoperirea Domnului Isus Hristos.....	322
7.3.3.3. Împărăția milenară.....	323
7.3.3.4. Judecata finală.....	324
7.3.3.5. Atitudinea credinciosului în raport cu evenimentele escatologice.....	326
7.4. Concluzii.....	327
CONCLUZII FINALE.....	329
BIBLIOGRAFIE.....	331
Ediții Scripturistice.....	331
Dicționare, lexicoane, concordanțe și crezuri apostolice.....	332
Comentarii biblice.....	333
Articole.....	334
Cărți.....	336

Cuvinte-cheie:

Profeții mesianice; promisiune vs. împlinire; genealogia lui Mesia; oficiile lui Mesia; activitatea, suferința, moartea și învierea lui Mesia; divinitatea lui Mesia; așteptări legate de profețiile neîmplinite.

INTRODUCERE

De-a lungul timpului dintre toate personalitățile istoriei universale Isus Hristos se remarcă deoarece cu excepția lui, nici unui alt om nu i s-a descris viața cu detalii exacte, de la naștere până la moarte, și aceasta chiar cu mii de ani înainte de-a se naște. Toate amănunțele care au descris viața Sa sunt relatate în mod special prin intermediul unor profeții vechi-testamentare, acestea din urmă datorită mesajului lor fiind numite profeții mesianice. Studiind profețiile biblice în general și cele mesianice în special, vom observa maniera în care acestea scriu istoria universului în avans.

Profețiile mesianice analizate în lucrarea de față nu se constituie ca simple previziuni ce s-au îndeplinit în istorie în mod întâmplător, ci prin acuratețea cu care au fost emise și derulate, demonstrează că întreag Universul se află în controlul sigur al unui Stăpân numit Dumnezeu.

Importanța studiului profețiilor mesianice

S-a subliniat pe parcursul acestui capitol introductiv că profețiile mesianice din VT dețin un profund conținut apologetic prin faptul că majoritatea dintre ele au fost rostite cu mult timp înainte de a se împlini, astfel au drept obiectiv atât întărirea credinței destinatarilor (în cazul celor ce cred), cât și conștientizarea scepticilor că nu dețin nici o bază solidă pentru a nu crede în existența lui Dumnezeu. Mai mult, s-a amintit că profețiile mesianice prezintă marile fapte istorice ale umanității înainte ca acestea să aibă loc, prin aceasta constituindu-se ca un argument în plus în favoarea existenței lui Dumnezeu și mai ales, a descrierii caracterului Său.

Congruența dintre Vechiul și Noul Testament evidențiată de profețiile mesianice, pe de-o parte prin promisiunile din VT și pe de altă parte prin împlinirea acestora descrisă în NT.

Mai mult, e ușor de observat că importanța subiectului profețiilor mesianice crește direct proporțional cu trecerea timpului, având în vedere că o mare parte dintre ele încă își așteaptă împlinirea. Relevanța profețiilor mesianice e reliefată chiar și de faptul că întreaga istorie a omenirii depinde de ele, iar în mod expres istoria evreilor gravitează în jurul lor. Nimic din ceea ce urmează

să se întâmple în dreptul Israelului nu ar trebui să constituie o noutate pentru cei ce studiază profețiile vechi-testamentare.

Motivarea alegerii subiectului

Motivul principal care a determinat alegerea acestui subiect e reprezentat de situația contemporană, mai precis de maniera în care falsele teologii liberale percep conceptul de profecie mesianică în particular și cel de profecie în general. Din punctul de vedere al teologilor liberali, multe, dacă nu chiar toate profețiile mesianice sunt percepute doar ca preziceri care pot fi sau nu adevărate și care înainte de a fi crezute trebuie trecute prin „filtrul” rațiunii. Spre exemplu se afirmă că e imposibil ca Mesia să se fi născut dintr-o fecioară, întrucât acest lucru e irațional; iar alții chiar susțin că evangheliștii Matei și Luca au inventat nașterea din fecioară pentru a putea acoperii nașterea nelegitimă a lui Isus. Mai mult, se susține că dumnezeirea a fost atribuită Domnului Isus în urma Consiliului de la Niceea din secolul al IV-lea. Asociat teologiei liberale, apar în ultimele decenii volume și studii calomniatoare referitoare la identitatea lui Isus din Nazaret. De asemenea, privitor la învierea Domnului Isus Hristos în secolul XX au apărut tot felul de cărți care au avut drept scop contrazicerea identității lui Isus de Mesia. Lucrarea de față își propune să reprezinte un contraargument la adresa acestor false teologii.

Un alt motiv a fost acela de a cunoaște cu exactitate modul în care Mesia a fost prevestit cu zeci, sute și chiar mii de ani înainte de întrupare și mai ales maniera în care trebuie să ne raportăm la început de secol XXI la profețiile privitoare la evenimentele care vor avea lor în viitor, atât cu statul Israel, cât și cu întreaga omenire.

Stadiul actual al cunoașterii în domeniul de cercetare

În cadrul acestui subcapitol am realizat un scurt istoric al cercetării profețiilor mesianice din cele mai vechi timpuri până la scriitori contemporani, inclusiv cei din secolul prezent. Mai apoi, am amintit care este nivelul studiilor realizate în context românesc pe această temă, observând că în ultimele două secole în România s-au publicat mai puțin de cincisprezece volume pe subiectul acesta.

Definirea obiectivelor cercetării

Lucrarea de față și-a propus, și în mare parte a reușit, să se constituie ca o nouă treaptă în cadrul studiului profețiilor mesianice. Abordând profețiile mesianice atât din perspectiva promisiunilor din VT, cât și din cea a împlinirilor oglindite în NT, studiul de față se dorește a fi o

demonstrație clară a modului în care între VT și NT există o strânsă legătură, generată nu în mod regizat (adică autorii NT nu și-au propus să demonstreze că profețiile din VT sunt adevărate), ci în mod providențial. Așa după cum vom observa, autoritatea Scripturii este argumentată în mod clar prin însăși detaliile care sunt promise în VT (cu sute, dacă nu chiar cu mii de ani înainte) și îndeplinite în timpul NT. De asemenea, studiul de față s-a intenționat a se constitui ca un fundament biblic al mesianismului ebraic și de ce nu chiar o bază scripturală concisă pentru cristologia Noului Testament.

Așadar, s-au propus spre demonstrare la finalul prezentei lucrări următoarele obiective:

➤ Dumnezeu este singurul Dumnezeu adevărat a cărui cunoaștere este infinită și al cărui Cuvânt nu este niciodată încălcat;

➤ Mesia este preexistent, divin și co-etern cu Dumnezeu Tatăl (Dumnezeul prezentat în VT) având câteva oficii specifice, și anume: Rege, Profet, Mare Preot și implicit unicul Mântuitor al omenirii;

➤ Dumnezeul Triunic este Suveranul absolut, astfel că toate lucrurile, evenimentele, indiferent de factura lor (pozitive sau negative) sunt subordonate voinței Sale, astfel că nimic din ceea ce El e nu ordonă sau îngăduie nu poate avea loc;

➤ Profețiile mesianice, prin maniera în care au fost emise și mai ales împlinite, demonstrează autoritatea și suveranitatea autorului lor, adică a lui Dumnezeu;

➤ Mesajul biblic (în mod expres cel transmis prin profețiile mesianice) este autentic și relevant pentru orice societate, inclusiv pentru cea contemporană. Corelația dintre promisiuni și împlinirile acestora dovedește că Biblia este Cuvântul insuflat de Dumnezeu, omul fiind incapabil să scrie și să împlinească toate profețiile care sunt descrise în Biblie;

➤ Demonstrarea identității omului Isus din Nazaret, născut din fecioara Maria, ca fiind Mesia promis în VT;

➤ Împlinirea profețiilor mesianice în mod întâmplător se constituie ca o dezinformare adusă de scepticii care nu doar că nu vor să accepte istoria poporului ebraic, ci mai ales încearcă să producă dezordine în cadrul creației divine. Îndeplinirea profețiilor mesianice în mod incidental fiind o supoziție nefondată;

➤ Stabilirea într-un mod cât mai precis posibil a locului, timpului, și modului în care se vor împlini promisiunile neîndeplinite până la acest moment, în mod expres a celor ce evidențiază evenimentele escatologice.

Metode de cercetare

În cadrul acestui subcapitol s-a prezentat o metodă matematică de a arăta imposibilitatea îndeplinirii profețiilor mesianice în mod întâmplător, folosindu-ne de legea probabilității matematice.

Surse de documentare

Pentru lucrarea de față am întrebuințat mai multe surse de documentare începând de la bibliotecile on-line ale celor mai prestigioase edituri până la bibliotecile facultăților de teologie din țară și din străinătate.

Biblioteci online consultate:

- *Google Books*: Prin intermediul contului pe care l-am creat pe www.books.google.com am acces la cele mai prestigioase cărți de la editurile: Mohr Siebeck (Tübingen, Germania); Kregel Publications; BiblioBazaar, LLC; Zodervan Publishing House (Grand Rapids, Michigan), T&T Clark LTD; Harvest House Publishers; State University of New York Press, Albany; Tony Alamo Christian Ministries Worldwide, Texas; C. Scribner's sons; Kregel Publications; William Briggs, Toronto; The Tyndale Press; The Cathedral Library Association; The Cathedral Library Association; Augsburg Fortress; Editrice Pontificia Università Gregoriana, Roma; Wm. B. Eerdmans Publishing; Sheed & Ward, Kansas.
- *Forgotten Books* (<http://www.forgottenbooks.org>): O editura online care oferă la ora actuală¹ 10.011 de cărți și încă 5.161 fiind în curs de publicare. Obiectul principal al editurii este replicarea cărților vechi și în același timp extrem de valoroase.
- *Open Library* (<http://openlibrary.org/>): O editură online care oferă peste 1.000.000 de cărți electronice. Prin intermediul acestui site am avut acces la cărți de renume internațional pe tema profețiilor mesianice.
- *SAGE Journal online* (<http://online.sagepub.com/>): oferă peste 630 de jurnale scrise de peste 245 de societăți și instituții, și peste 700 de cărți pe an din diferite domenii, printre care și domeniul teologic.
- *Theology on The Web* (<http://www.theologyontheweb.org.uk/>):

---

¹ 4 ianuarie 2012.

- ✓ *Biblical Studies* (<http://biblicalstudies.org.uk>): recomandă bibliografiile detaliate pentru fiecare carte din Biblie, precum și în studiului hermeneuticii, arheologiei biblice, criticii și exegezei biblice.
- ✓ *Theological Studies* (<http://www.theologicalstudies.org.uk/>): un site administrat de Robert I. Bradshaw, specializat pentru studiile teologice. Oferă fragmente din unele cărți și uneori chiar cărți complete pe diferite teme teologice.
- *BibleWorks 8.0.005s.1*: un soft care oferă tot ce este necesar pentru o exegeză corectă a unui text biblic original. Conține peste 200 de traduceri ale Bibliei în 40 de limbi și peste 40 de texte redactate în limbile originale (<http://www.bibleworks.com/>).

Biblioteci din străinătate

- Biblioteca Seminarului Teologic „Vose Seminary” din Western Australia (<http://vose.wa.edu.au/>).
- Biblioteca Națională a Franței din Paris (Bibliothèque nationale de France).

Bibliotecile facultăților de teologie:

- Biblioteca *Facultății de Teologie Penticostală Pastorală, Institutului Teologic Penticostal* din București,
- Biblioteca *Facultății de Teologie Didactică Reformată*, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj;
- Biblioteca *Centrului de Studii Biblice* din Cluj-Napoca, Universității Babeș-Bolyai din Cluj;
- Biblioteca *Centrului de Studii Ebraice* a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca;
- Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga” din Cluj-Napoca.

Structura de bază a tezei

În cadrul fiecărui capitol (cu excepția celui introductiv) pentru fiecare profeție mesianică, respectiv grup de profeții am redactat două subcapitole: unul destinat analizei promisiunii propriu-zise (din VT) și celălalt descrierii împlinirii acesteia. Deoarece, unele dintre profețiile mesianice, nu s-au împlinit încă pentru acestea s-a încercat a se arată care sunt evenimentele premergătoare îndeplinirii lor și ce fel de așteptări trebuie să avem legat de aceste profeții.

Cel de-al doilea capitol e destinat studiului conceptelor de bază ale profețiilor mesianice. Astfel pe parcursul capitolului am analizat conceptele de: mesianism și așteptare mesianică (inclusiv modul de raportare al omului Isus la așteptările mesianice ebraice); Mesia; profet și profeție în VT; profeția mesianică (inclusiv din perspectiva scrierilor rabinice) și terminologia biblică a „împlinirii” atât din privința Vechiului cât și Noului Testament.

În cadrul *celui de-al treilea capitol* ne-am focalizat asupra acelor profeții mesianice care arată existența lui Hristos înainte de întrupare. Aceste profeții Îl prezintă pe Domnul Isus Hristos, nu doar ca Mesia promis de profețiile Vechiului Testament, ci mai ales, ca Dumnezeu. Mai mult, acestea reliefează nu doar că Mesia a continuat să existe după înălțarea Sa „la dreapta Tatălui” ci, mai ales că El a fost preexistent întrupării Sale. Așadar, existența Lui nu a început nici în momentul nașterii Sale din fecioară și nici nu s-a finalizat odată cu moartea Sa fizică pe cruce.

Tot în cadrul acestui capitol am subliniat eternitatea și dumnezeirea lui Hristos proclamată prin promisiunile din VT și demonstrată prin confirmările din NT.

Capitolul al patrulea descrie cele mai proeminente profeții mesianice legate de nașterea lui Isus. Astfel, Mesia e descris ca „sămânță a femeii” care zdrobește capul șarpelui; apoi, ca locuitor al corturilor lui Sem („sămânță” a lui Sem); apoi ca „sămânță a lui Avraam”; „sămânța a lui Isaac”; „steaua lui Iacov”; „Șilo din Iuda” (din tribul lui Iuda); „Odrasla lui Iese” și „sămânța lui David”.

Mai mult, tot în cadrul acestui capitol am reliefat că prin profețiile mesianice s-a stabilit chiar și momentul ca timp al venirii lui Mesia, natura supranaturală a acestei nașteri (din fecioară) și locul nașterii (Betleemul Iudeii). De asemenea, profețiile nu ezită să anunțe cele mai importante evenimente ce se vor derula imediat după nașterea Pruncului Mesia: personalitățile care-l vor vizita, darurile pe care acestea I le vor aduce și chiar decizia regelui în exercițiu de a pruncucidere.

În cadrul *capitolului al cincilea*, am evidențiat maniera în care tot ceea ce s-a profetizat despre activitatea lui Mesia s-a împlinit cu exactitate. În contextul descrierii activității Sale, am detaliat rolurile pe care Le-a avut, și anume de Rege, de Mare Preot, de Profet, de Păstor, de Mântuitor al omenirii, de Rob al Domnului și de Răscumpărător.

Capitolul șase a reliefat atât tragedia suferințelor și morții lui Hristos, cât și triumful învierii. Prin urmare capitolul evidențiază suferințele lui Mesia (respingerea Sa, batjocura de care a avut parte, suferința fizică și chiar reacția corectă a Sa la suferință), atât din perspectiva promisiunilor extrem de detaliate, cât și din cea a împlinirilor pe măsură.

De asemenea, tot în cadrul acestui capitol sunt evidențiate cele mai semnificative momente trăite de Domnul Isus în contextul morții și îngropării Sale, toate din perspectiva promisiunilor din VT și a faptelor efective din NT. Mai apoi, sunt descrise legat de evenimentul învierii lui Mesia, promisiunile din VT, reafirmarea acestora (realizată chiar de Isus) și în final confirmările descrise de evangheliști și apostoli. Nici evenimentul înălțării Domnului nu e pierdut din vedere, pentru ca mai apoi să fie subliniată promisiunea darului Duhului Sfânt promis în VT, reafirmat în NT (de Mesia) și îndeplinit în Faptele Apostolilor.

Ultimul capitol e special destinat studiului profețiilor mesianice de factură escatologică. În cadrul său am subliniat care sunt cele mai oneste așteptări legate de evenimente ca: judecata finală

și cea de-a doua venire a Domnului Isus. În contextul descrierii celei de-a doua veniri am analizat relația dintre Împărăția milenară și momentul întoarcerii lui Mesia, respectiv relația dintre cea de-a doua venire a lui Mesia și necazul cel mare, pentru ca în final să subliniem care trebuie să fie atitudinea credinciosului în raport cu evenimentele escatologice promise.

Contribuția autorului în cadrul cercetării

Unicitatea cercetării. Lucrarea de față se remarcă în mod clar prin faptul că deși are la bază cercetarea realizată până în prezent pe această temă, totuși perspectiva din care e abordată această temă e una diferită de celelalte. Mai ales, în context românesc studiul de față se vrea a fi un mijloc prin care credința creștină din spațiul carpato-danubiano-pontic să fie fortificată și mult mai puternic ancorată în Scripturile sfinte. De asemenea, prin caracterul său mesianic, volumul prezent intenționează a se constitui ca un fundament pentru evreei mesianici.

Originalitatea lucrării. Deși, așa după cum e ușor de observat, volumul curent deține destul de multe studii de referință, metodologia utilizată și mai ales modul în care s-au ales pasajele cele mai puțin comentate de-a lungul timpului, nu doar în context românesc, ci chiar și la nivel internațional, indică spre caracterul original și propriu al autorului lucrării.

Provocarea cercetării. Studiul prezent nu pretinde a epuiza subiectul profețiilor mesianice, ci intenționează a se constitui ca o bază pentru debutul studiului multor subiecte nefinalizate în cadrul său datorită spațiului restrâns. O provocare extrem de edificatoare ar fi prezentarea cercetării de față atât scepticilor (pentru a li se oferi argumente veritabile în favoarea credinței), cât și noilor convertiți din cadrul Bisericii locale (pentru a le fi solidificată credința în Domnul Isus).

BIBLIOGRAFIE

Ediții Scripturistice

BGT, This database is a combination of the *BNT* and *LXT* databases. This allows people who want to work with both versions at once to easily do combined searches, apud *BibleWorks 8.0.005s.1*.

BNT – Novum Testamentum Graece, Nestle-Aland 27th Edition. Copyright (c) 1993 Deutsch Bibelgesellschaft, Stuttgart, apud *BibleWorks 8.0.005s.1*.

LXT – LXX Septuaginta (LXT) (Old Greek Jewish Scriptures) edited by Alfred Rahlfs, Copyright © 1935 by the Württembergische Bibelanstalt / Deutsche Bibelgesellschaft (German Bible Society), Stuttgart, apud *BibleWorks 8.0.005s.1*.

Biblia sau Sfânta Scriptură, traducerea Dumitru Cornilescu, 1923.

Biblia – Planul profetic cu concordanță și explicații, Romanian – American Bible Society, Lawrenceville, 2013.

Biblia sau Sfânta Scriptură, traducerea NTR, 2007, Versiunea online: <http://www.bibleserver.com> (accesat la data de 12 noiembrie 2012).

The Bible, King James Version, (1611/1769) with Codes, apud *BibleWorks 8.0.005s.1*.

The Bible, New International Version of the Bible, 1984, apud *BibleWorks 8.0.005s.1*.

The Bible. NJB, Editor Henry Wansbrough, Darton, Longman & Todd Limited and Doubleday, 1985, apud *BibleWorks 8.0.005s.1*.

The Bible, Revised Standard Version of the Bible, 1952, apud *BibleWorks 8.0.005s.1*.

BYZ, The New Testament in the Original Greek, Byzantine Text Form, 2005, Compiled and arranged by Maurice A. Robinson and William G. Pierpont. Apud *BibleWorks 8.0.005s.1*.

LXX/MT: Textul masoretic în paralel cu cel al Septuagintei. Varianta online: http://ecmarsh.com/lxx-kjv/psalms/psalm_102.htm (accesat la data de 17 aprilie 2012).

WTT, Codex Leningradensis Hebrew Text. The WTT Hebrew text is from the Groves-Wheeler Westminster Morphology and Lemma Database (WTM). This text includes contains full and complete Hebrew accents (that is, the taamim (or te`amim) is equivalent to cantillation marks and these include the accent marks, indicating how the masoretes divided the word flow into sentences, word groups, etc.) apud *BibleWorks 8.0.005s.1*.

WHM, Versiune în limba greacă a NT (Westcott-Hort Morphology, Greek Morphology Version), apud *BibleWorks 8.0.005s.1*.

Dicționare, lexicoane, concordanțe și crezuri apostolice

- ***, *Enciclopedia Concisă Britanică*, Litera, București, 2009.
- ***, *Crezul de la Niceea*, 325 (în greacă, engleză și latină) e disponibil la adresa: http://www.earlychurchtexts.com/main/nicaea/creed_of_nicaea.shtml (accesat la data de 21 ianuarie 2013).
- ***, *BYM Morphology + Gingrich* – This contains the Morphology for the Robinson-Pierpont GNT, apud *BibleWorks 8.0.005s.1*.
- ***, Chambers, Ephraim, *Chambers's encyclopaedia: a dictionary of universal knowledge for the people*, Illustrated, vol. VI, J. B. Lippincott & CO., Edinburgh, 1864.
- ***, Walter, A. Elwell ed., *Baker's Evangelical Dictionary*, Grand Rapids, Michigan, 1996, Varianta online: <http://www.biblestudytools.com/dictionaries/bakers-evangelical-dictionary/>, (accesat la data de 9 decembrie 2011).
- ***, Couch, Mal, *Dictionary of Premillennial Theology*, Kregel Publications, Grand Rapids, Michigan, 1996.
- ***, Douglas, J.D. ed., Tenney, Merrill C. ed., *The New International Dictionary of the Bible: The most accurate and comprehensive one-volume Bible dictionary available*, revizuit de Moisés Silva, Zondervan Publishing House, Grand Rapids, Michigan, 2011.
- ***, Freedman, David Noel ed., *Eerdmans Dictionary of the Bible*, Eerdmans Publishing Co., Grand Rapids, Michigan, 2000.
- Hays, J. Daniel; Duvall J. Scott și Pate, C. Marvin, *Dictionary of Biblical Prophecy and End Times*, Zondervan, Grand Rapids, Michigan, 2007.
- ***, M.G. Easton M.A., D.D., *Illustrated Bible Dictionary*, Third Edition, Thomas Nelson, 1897. Varianta online: <http://www.biblestudytools.com/dictionaries/eastons-bible-dictionary/messiah.html> (accesat la data de 14 aprilie 2013).
- ***, Kevin J. Vanhoozer, ed., Craig G. Bartholomew ed., Daniel J. Treier ed., *Dictionary for theological interpretation of the Bible*, Baker Book House Company, Grand Rapids, 2005.
- ***, T. Desmond Alexander, ed., David Weston Baker, ed., *Dictionary of the Old Testament: Pentateuch*, Inter Varsity Press, USA, 2003.
- ***, Tremper Longman, ed., Peter Enns, ed., *Dictionary of the Old Testament: Wisdom, Poetry & Writings*, InterVarsity Press, USA, 2008.
- ***, Unger, M. F., R. K. Harrison, eds., Howard F. Vos și Cyril J. Barber, *The new Unger's Bible dictionary*, 1909.

Comentarii biblice

Brown, Raymond E.; Fitzmyer, Joseph A.; Murphy, Ronald E., *Introducere și comentariu la Sfânta Scriptură*, vol. I, (traducerea de P. Dumitru Groșan, iar titlu original al cărții e: “*The New Jerome Biblical Commentary*”), Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2005.

Clifford, Richard J., *Proverbs: A Commentary*, Westminster John Knox Press, Kentucky, 1999.

Macdonald, William, *Comentar la Noul Testament* (Titlu original: *Believer’s Bible Commentary - New Testament*), CLV, 1989.

***, *Matthew Henry Commentary on the Whole Bible (Complete)*, (*comentariu original a fost redactat în 1706 fiind structurat pe șase capitole*), apud BibleWorks 8.0.005s.1 <http://www.biblestudytools.com/commentaries/matthew-henry-complete/> (Varianta online).

Neale, J.M. și Littledale, R.F., *A Commentary on the Psalms*, vol. I (Psalm I- XXXVIII), Longmans & Co, Londra, 1884.

_____, *A Commentary on the Psalms*, vol. III (LXXXI - CXVIII), Longmans & Co, Londra, 1884.

_____, *A Commentary on the Psalms*, vol. IV (Psalm CXIX- CL), Longmans & Co, Londra, 1884.

Philips, John, *Exploring Psalms, Volume Two: An Expository Commentary*, Kregel Publications, Grand Rapids, Michigan, 1988.

Royster, Dmitri, *The Epistles to the Hebrews: a Commentary*, St Vladimir’s Seminary Press, New York, 2003.

Wright, J. Robert (ed.) și Oden, Thomas C. (gen. ed.), *Proverbs, Ecclesiastes, Song of Solomon*, (*Ancient Christian commentary on Scripture: Old Testament, IX*) InterVarsity Press, USA, 2005.

Articole

***, „Cine ne-a lăsat planul profetic” (anexă) în *Biblia – Planul profetic cu concordanță și explicații*, Romanian – American Bible Society, Lawrenceville, 2013.

Alexander, T. Desmond, „Messianic Ideology in the book of Genesis” în *The Lord's Anointed Jesus*, ed. Hass Richard, Eerdmans, Grand Rapids, Michigan, 1995, pp. 19-39.

Aune, David E., „A note on Jesus’ Messianic Consciousness and 11 HO Melchizedek” în *Evangelical Quarterly* 45.3 , July-Sept. 1973, pp. 161-5.

Backward, Walking, „Isaiah’s Christocentric Exegesis”, în *CTS Exegetical Symposia Paper*, 22 Ianuarie, 2003.

- Boda, Mark J., „Figuring the Future: The Prophets and Messiah” în *The Messiah in the Old and New Testaments*, ed. S. Porter, pp. 35-74.
- Brânzei, Daniel, „Planul profetic revelat în numele patriarhilor” în seria *Biblia Profetică*, <http://semnelevremurilor.wordpress.com/biblia-profetic/planul-profetic-revelat-in-numele-patriarhilor/> (accesat la data de 16 martie 2013).
- _____, „Cele 70 de săptămâni” în seria *Biblia profetică*, <http://semnelevremurilor.wordpress.com/biblia-profetic/cele-70-de-saptamani/> (accesat la 29 aprilie 2013).
- Caius, Obeada, *Teologia Liberală*, mai 2009, http://www.voxdeibaptist.com/editorial_mai09.htm (accesat la data de 30.12.11).
- Clarke, Ted J., *Why should I believe the Bible? Because it contains fulfilled prophecies!*, Power Lectures, Missouri, 2005, Varianta online: http://bim-us.org/Evening_School/Classes/Isa-10-TC/FLFLD-PRPH.pdf (accesat la data de 7 martie 2012).
- Calvin, John, „The offices of Christ: Prophet, King and Priest”, în *AMG's Encyclopedia of Jesus' Life and Time*, ed. Mark Water, John Hunt Publishing Ltd, Londra, 2005, p. 62-68.
- Clements, Ronald E., „Prophecy and Fulfilment”, în *Epworth Review* 10.3, sept. 1983, pp. 72-82.
- Dominguez, Jerome, „Old Testament prophecies fulfilled in Jesus Christ”, în *AMG's Encyclopedia of Jesus' Life and Time*, ed. Mark Water, John Hunt Publishing Ltd, Londra, 2005, p. 74.
- _____, „92 in the Psalms fulfilled in Jesus”, în *AMG's Encyclopedia of Jesus' Life and Time*, ed. Mark Water, John Hunt Publishing Ltd, Londra, 2005, pp.76-81.
- _____, „121 Messianic prophecies of Isaiah fulfilled in Jesus Christ”, în *AMG's Encyclopedia of Jesus' Life and Time*, ed. Mark Water, John Hunt Publishing Ltd, Londra, 2005, pp. 82-88.
- G R de Villiers, Pieter, „The Glorious Presence of the Lord: The Eschatology of 2 Tessalonians” în, *Eschatology of the New Testament and Some Related Documents*, ed. Jan G. Van Der Watt, Mohr Siebeck, Tübingen, Germania, 2011, 333-361.
- Gabriel Fackre, „Calvin on Justification in Evangelical and Ecumenical Perspective”, în *John Calvin and Evangelical Theology: Legacy and Prospect*, Sung Wook Chung (ed.), Paternoster, USA, 2009, pp. 142-162.
- ruț, Florin, „ ‚Davinci Code’ – anti-creștinism neo-gnostic” în *Revista Literară Vatra*, nr. 5-6/2005, Târgu-Mureș, 185-6. Varianta online: http://www.revistavatra.ro/pdf/vatra_5_6-2005.pdf (accesat la data de 28 ianuarie 2013).

- Hess, R. S., „The Image of the Messiah in the Old Testament” în *Images of Christ: Ancient and Modern*, ed. S. E. Porter, M. A. Hayes și D. Tombs, Sheffield Academic Press, Sheffield, 1997, pp. 22-33.
- Hindson, Edward E., „Development of the Interpretation of Isaiah 7:14” în *Grace Journal* 10.2, Spring 1969, Grace Theological Seminary, Indiana, pp. 19-25.
- Irenaeus, „Jesus was prefigured in the Old Testament”, în *AMG's Encyclopedia of Jesus' Life and Time*, ed. Mark Water, John Hunt Publishing Ltd, Londra, 2005, p. 62.
- Motyer, Alec, „The Prophets” în *The Lion Handbook to the Bible*, ed. David și Pat Alexander, Lion Publishing, Anglia, 1973, pp. 370-400.
- Nechifor, Caleb Otniel Traian, „Differences Between the Water Baptism and the Moment of Receiving the Holy Spirit” în *Sacra Scripta*, Cluj-Napoca, IX, 2 (2011), pp. 189-196.
- _____, „Conceptul de profeție mesianică în Vechiul Testament: Definiție și statistici” în *Studia UBB Theologica Graeco-Catholica Varadiensis*, Decembrie, LVII, 2/2012, Cluj-Napoca, pp. 69-78. ISSN: 1454-8933. (Varianta online: <http://www.studia.ubbcluj.ro/download/pdf/786.pdf>, accesat la data de 9 iulie 2013).
- _____, „Messiah, The Seed of Abraham: Promise and Fullfilment” în *Research and Science Today*, Târgu-Jiu, Supplement, July 2013, ISSN –e : 2344–0007, pp. 265-274. (Varianta online: <http://www.lsucb.ro/rst/wp-content/uploads/2013/08/spuliment-2013.pdf>, accesat la 5 august 2013).
- Necula, Marius, *Nașterea din fecioară*, decembrie 2010, <http://www.semneletimpului.ro/revista/Nascut-din-fecioara-4784.html> (accesat la 30 aprilie 2013).
- Porter, Stanley E. „Introduction: The Messiah in the Old and New Testaments” în *The Messiah in the Old and New Testaments*, Eerdmans, Grand Rapids, Michigan, 2007, pp. 1-12.
- Sailhamer, John H., „The Messiah and the Hebrew Bible” în *JETS*, 44/1, Martie 2001, pp. 5-23.
- Tatu, Silviu N., *Ce este un profet?*, <http://statu.wordpress.com/2010/12/29/ce-este-un-profet/>, 29 decembrie 2010 (accesat la data de 12 aprilie 2012).

Cărți

- Abatele de Broglie, *Profețiile mesianice*, traducerea din limba franceză de Adina Baranovschi, Editura Antet, Prahova, sine anno.
- Alamo, Tony, *The Messiah According to Bible Prophecy: Absolute Proof Jesus is the Only Way to the Kingdom of Heaven*, Tony Alamo Christian Ministiers Wolrdwide, Texas, 1980.

http://alamoministries.com/Messiah_Book/The_Messiah_rom.pdf (cartea în limba română accesată la data de 21 decembrie 2013).

- Albright, W. F. și Mann, C. S., *The Anchor Bible Matthew: Introduction, Translation and Notes*, Garden City, New York, Doubleday & Company, Inc., 1971.
- Alexander, T. Desmond, *The Servant King: The Bible's Portrait of the Messiah*, Inter-Varsity Press, Leicester, Londra, 1998, 9.
- Anderson, Sir Robert, *The Coming Prince*, Kregel Publications, Grand Rapids Michigan, 1957.
- Ankerberg, John; Weldon, John și Kaiser, Walter C., Jr., *The Case for Jesus The Messiah*, ATRI (Ankerberg Theological Research Institute) Publishing, 2011(prima apariției în 1989).
- Archer, Gleason Leonard Jr. (ed.), Feinberg, Paul D., Moo, Douglas J. și Reiter, Richard R., *Three Views on the Rapture: Pre-, Mid-, Or Post-Tribulation?*, Zondervan, Grand Rapids, Michigan, 1984.
- Azubuike, Joseph Onyebuchi, *Rapture: the Past, Present and What to Expect in the Future*, WestBow Press, Bloomington, 2013.
- Baba, Teodor, *Profeții mesianice reliefate în Vechiul Testament*, Editura Universității de „Aurel Vlaicu”, Arad, 2007.
- Bayford, John, *Messiah's Kingdom – A Brief Inquiry concerning what is revealed in Scripture, relative to the fact, the time, the signs, and the circumstances of the second advent of the Lord Jesus Christ*, F. Marshall, Londra, 1820.
- Baron, David, *The Servant of Jehovah: The sufferings of the Messiah and the glory that should follow*, Zondervan, Grand Rapids, Michigan, 1922.
- Becker, Joachim, *Messianic Expectation in the Old Testament*, traducerea de David E. Green, Fortress Press, Philadelphia, 1977.
- Beecher, Willis J., *The Prophets and the Promise*, Baker Book House, Grand Rapids, Michigan, 1905.
- Berkhof, Louis, *Systematic Theology*, Eerdmans, Grand Rapids, Michigan, 1938.
- Bickersteth, Edward, *A Practical Guide to the Prophecies, with reference to their interpretation and fulfilment, and to personal edification*, E. G. Dorsey Printer, Philadelphia, 1841.
- Bingham, Geoffrey C., *The Person and Work of Christ*, New Creation Publication Inc., South Australia, 2007.
- Bird, Michael F., *Are You The One Who Is to Come: The Historical Jesus and the Messianic Question*, Baker Academic, Grand Rapids, Michigan, 2009.
- Boring, M. Eugene, *Saying of the Risen Jesus – Christian Prophecy in the Synoptic Tradition*, Cambridge University Press, Cambridge, 1982.

- Box, G. H., *The Virgin Birth of Jesus: A Critical Examination of the Gospel-Narratives of the Nativity, and other New Testament and Early Christian Evidence*, and the Alleged Influence of Heathen Ideas, Milwaukee, The Young Churchman, 1915.
- Bowman, Robert M. Jr.; Komoszewski, J. Ed, Darrell L. Bock, *Putting Jesus in His Place: The Case for the Deity of Christ*, Kregel Publications, Grand Rapids, Michigan, 2007.
- Brown, Dan, *Codul lui Da Vinci*, (traducerea din engleză de Adriana Bădescu), Doubleday Fiction, București, 2003.
- Brie, Ioan, *Secretul mesianic în evanghelia lui Marcu: rezolvarea unei enigme biblice*, Editura Universității, Oradea, 2010.
- Brierre – Narbonne, Jean, *Les Prophéties Messianiques de L’Ancien Testament dans la Littérature Juive* (en accord avec le Nouveau Testament, avec une introduction sur la littérature messianique juive apocryphe, targoumique, talmudique, midrashique, zoharique et rabbinique), Librairie Orientaliste Paul Geuthner, Paris, 1933.
- Briggs, Charles Augustus, *Messianic Prophecy: The Prediction of the Fulfilment of Redemption Through the Messiah*, T&T Clark, Edinburgh, 1886.
- _____, *The Messiah of the Gospels*, Jenkins’ Son, New York, 1894.
- _____, *The Virgin Birth of our Lord*, Thomas Whittaker, Bible House, New York, 1909.
- Brown, Dan, *Codul lui Da Vinci*, (traducerea din engleză de Adriana Bădescu), Doubleday Fiction, București, 2003.
- Brown, John, *The Sufferings and Glories of the Messiah*, Lightning Source, U.S.A., 2001.
- Brown, Raymond E., *The Death of the Messiah: from Gethsemane to the Grave*, A Commentary on the Passion Narratives in the four Gospels, Doubleday, New York, 1994.
- Browne, E. Harold, *A Course of Sermons on the Prophecies of the Messiah: as interpreted by the Jews before the coming of Christ*, C. J. Clay, Cambridge, Londra, 1862.
- Bruce, Frederick F., *The Epistle to the Hebrews*, Eerdmans, Grand Rapids, Michigan, 1990
- Bullock, C. Hassell, *An Introduction the Old Testament: Prophetic Books*, Moody Press, Chicago, 1987.
- Burgh, William De, *The Messianic Prophecies of Isaiah. Donnellan Lecture for 1862, with Appendixes and Notes: Being a Sequel to “The early Prophecies of a Redeemer”*, Hodges, Smith, Dublin, 1863.
- Busch, Wilhelm, *Isus: destinul nostru*, (Titlu original: *Jesus unser Schicksal*), CLV, Berlin, 1993.
- Calvin, Jean, *Învățătura religiei creștine* (Institutio Christianae religionis), vol. 1, Editura Cartea Creștină, Oradea, 2003.

- Cârstoiu, Justinian, *Profeții mesianice*, curs pentru studenți, Sigma, București, 2006.
- Charlesworth, James H., *The Messiah: Developments in Earliest Judaism and Christianity*, Fortress Press, Minneapolis, 1992.
- Chester, Andrew, *Messiah and Exaltation: Jewish messianic and visionary traditions and New Testament Christology*, Mohr Siebeck, Tübingen, Germania, 2007.
- Chirilă, Ioan, *Mesianism și apocalipsă în scrierile de la Qumran*, Editura Arhiepiscopala, Cluj-Napoca, 1999.
- _____, *Studiul Vechiului Testament* (pentru facultățile de Teologie), Renașterea, Cluj-Napoca, 2003.
- Ciudin, Nicolae, *Studiului Vechiului Testament*, EIBMBOR, București, 2002.
- Collins, Adela Yarbro și Collins John J., *King and Messiah as Son of God: Divine, Human, and Angelic Messianic Figures in Biblical and Related Literature*, Eerdmans, Cambridge, 2008.
- Connelly, Douglas, *The Indispensable Guide to Practically Everything: Bible Prophecy and End Times*, Guideposts, New York, 2009.
- Couch, Mal, *Dictionary of Premillennial Theology: A Practical Guide to the People, Viewpoints, and History of Prophetic Studies*, Kregel Publications, 1997.
- Culley, Roy. W., *Beyond the Pre-Tribulation Illusion*, Xulon Press, Incorporated, 2010.
- Davidson, Andrew Bruce, *Old Testament Prophecy*, (editată de J. A. Paterson), T&T Clark, Edinburgh, 1905.
- Delitzsch, Franz, *Messianic Prophecies: Lectures*, (traducerea de Samuel Ives Curtiss), T&T Clark, Edinburgh, 1880.
- _____, *Messianic Prophecies in Historical Succession*, (traducerea de Samuel Ives Curtiss), T&T Clark, Edinburgh, 1891.
- Dewart, Edward Hartley., *Jesus the Messiah in Prophecy and Fulfilment: a Review and Refutation of the Negative Theory of Messianic Prophecy*, William Briggs, Toronto, 1891.
- Douglas, Niel, *Messiah's proper deity, argued from Scripture; also, His Atonement; and the divinity of the Holy Spirit: with a few scriptures on the way of a sinner's acceptance with God, and on some Unitarian Publications*, Glasgow, Printed by D. M'Kenzie, 1807.
- Dragoman, Gheorghe, *Prerogativele mesianice ale Mântuitorului*, Risoprint, Cluj-Napoca, 2012.
- Ecob, Russell, *An Introduction to Bible Prophecy*, Evangelistic Literature Enterprise, Brisbane, 1989.
- Edersheim, Alfred, *Jesus The Messiah*, Longmans, New York, 1889.
- _____, *The Life and Times of Jesus the Messiah*, Vol. I, Longmans, Green, And Co., New York, 1899.

- _____, *The Life and Times of Jesus the Messiah*, Vol. II, Longmans, Green, And Co., New York, 1899.
- _____, *Prophecy and History in the relation to the Messiah: the Warburton lectures for 1880-1884 : with two appendices on the arrangement, analysis, and recent criticism of the Pentateuch*, Longmans, Londra, 1885.
- Eliade, Mircea, *Istoria credințelor și ideilor religioase*, Vol. II, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986.
- Erickson, Millard J., *Teologie creștină*, Editura Cartea Creștină, Oradea, 2004.
- Evans, Craig A., și Flint, Peter W., *Eschatology, Messianism, and the Dead Sea Scrolls*, Eerdmans, Grand Rapids, Michigan, 1997.
- Farrar, Frederick W., *The Life of Christ*, Dutton, Dover, Cassel and Co., 1897.
- Fairbairn, Patrick, *The Interpretation of Prophecy*, The Banner of Truth Trust, Pennsylvania, 1865.
- Fărăgău, Beniamin, *Psalmii regal-mesianici*, Risoprint, Cluj-Napoca, 2010.
- Feuillet, André, *L'accomplissement des prophéties* (ou Les annonces convergentes du Sauveur Messianique dans L'Ancien Testament et leur réalisation dans le Nouveau Testament), Bibliothèque de Théologie, Desclée, Paris, 1991.
- Fluegel, Maurice, *The Messiah = Ideal: Jesus of Nazareth, His aspirations and ethical legislation historically developed*, vol I, Krok & Sons, Baltimore, 1896.
- Garlow, James L. și Jones, Peter, *Codul spart al lui Da Vinci*, Editura AquaForte, Cluj-Napoca, 2005.
- Goldberg, Louis, *The Practical Wisdom of Proverbs*, Kregel Publications, Grand Rapids, Michigan, 1990.
- Gooding, David Willoughby, *Epistola către Evrei: o Împărăție ce nu poate fi clătinată*, titlul original: *An unshakeable kingdom: The letter to the Hebrews for today*, Logos, Cluj-Napoca, 1995.
- Goodspeed, Stephen George, *Israel's Messianic Hope to the Time of Jesus: A Study in the Historical Development of the Foreshadowings of the Christ in the Old Testament and Beyond*, Macmillan, New York, 1900.
- Gorgan, Daniel, *Son of God in the Messianic Prophecies and in The Gospels*, Anchor Linotype Printing Company, Boston, 1915.
- Gowan, Donald E., *Eschatology in the Old Testament*, Augsburg Fortress, 1986.
- Gregoriana Analecta, *Telling about God Promise and Fulfilment*, Vol. I, Editrice Pontificia Università Gregoriana, Roma, 1986.
- Green, Joel B., *How to read prophecy*, Inter-Varsity Press, USA, 1984,

- Greidanus, Sidney, *Preaching Christ from the Old Testament: a contemporary hermeneutical method*, Eerdmans, Grand Rapids, Michigan, 1999.
- Groningen, Gerard Van, *Messianic Revelation in the Old Testament*, Baker Book House, Grand Rapids, Michigan, 1990.
- Grudem, Wayne, *Teologie Sistematică: introducere în doctrinele biblice*, Editura Făclia, Editura Universității Emanuel, Oradea, 2004.
- Guthrie, Donald, *Jesus The Messiah: An Illustrated Life of Christ*, Zondervan, Grand Rapids, Michigan, 1972.
- Hass, Richard, *The Lord's Anointed Jesus*, Eerdmans, Grand Rapids, Michigan, 1995.
- Heinsch, Paul, *Christ in Prophecy*, The Liturgical Press, 1956.
- Hengstenberg, E. W., *Christology of the Old Testament and a Commentary of the Messianic Predictions*, vol. I, (trad. din germană de Theodore Meyer), T&T Clark, Edinburgh, 1868.
- _____, *Christology of the Old Testament and a Commentary of the Messianic Predictions of the Messiah by the Prophets*, vol. II (conține profețiile mesianice din Zaharia și Daniel), traducerea din germană de Reuel Keith, William M. Morrison, Washington, D.C., 1839.
- Henry, Carl F. H., *Prophecy in the Making: Messages prepared for Jerusalem Conference on Biblical Prophecy*, Creation House, Illinois, 1971.
- Hitchcock, Mark, *The Amazing Claims of Bible Prophecy: What You Need to Know in These Uncertain Times*, Harvest House Publishers, Eugene, Oregon, 2010.
- Hoben, Allan, *The Virgin Birth: A Dissertation submitted to the Faculty of the graduate Divinity School in Candidacy for the Degree of Doctor of Philosophy*, Chicago, 1903.
- Horbury, William, *Jewish messianism and the cult of Christ*, SCM Press, 1998.
- _____, *Messianism among Jews and Christians: twelve biblical and historical studies*, T&T Clark LTD, 2003.
- Horgan, Daniel F., *Son of God in the Messianic Prophecies and in the Gospels*, Read Books, 2008.
- Hultberg, Alan (ed.); Blaising, Craig A. și Moo, Douglas J., *Three Views on the Rapture: Pretribulation, Prewrath, Or Posttribulation*, Zondervan, 2010.
- Johnson, Paul, *O istorie a evreilor*, traducere de Irina Horea, Hasfeer, București, 2005.
- Johnson, Wallace F., *Following the Good Shepherds*, Tate Publishing & Enterprises, USA, 2010.
- Juel, Donald, *Messianic exegesis: Christological Interpretation of the Old Testament in Early Christianity*, Fortress Press, Philadelphia, 1992.
- Kaiser, Walter C., *The Messiah in the Old Testament*, Zondervan, Grand Rapids, Michigan, 1995.

- Kennard, Douglas Welker, *Messiah Jesus: Christology in His Day and Ours*, Peter Lang Publishing, New York, 2008.
- Kennedy, William S., *Messianic Prophecy and the Life of Christ*, A.S. Barnes & Burr, New York, 1860.
- King, Henry Melville, *The Messiah in the Psalms*, American Baptist Publication Society, Philadelphia, 1899.
- Kirkpatrick, A. F., *The Doctrine of the Prophets*, Macmillan, New York, 1897.
- Klein, Hans, *Viața binecuvântată: scurt cuprins al învățăturii biblice* (Titlul original al cărții: *Leben neu entdecken*, editat de Calwer Verlag Stuttgart, 1991), Blueprint International, București, 2004.
- Kligerman, Aaron Judah, *Messianic Prophecy in the Old Testament*, Zondervan, Grand Rapids, Michigan, 1957.
- Knowling, R. J., *Our Lord's Virgin Birth and the Criticism of To-Day*, New York, Edwin S. Gorham, 1907.
- Ladd, George Eldon, *The Blessed Hope: A Biblical Study of the Second Advent and the Rapture*, Grand Rapids, Eerdmans, Michigan, 1956,
 _____, *A Commentary on the Revelation of John*, Grand Rapids, Eerdmans, 1972.
 _____, *Prezența viitorului*, (titlul original: *The Presence of the Future*), Cartea Creștină, Oradea, 1997.
- LaHaye, Tim; Hindson, Edward E., *The Popular Encyclopedia of Bible Prophecy: Over 140 Topics from the World's Foremost Prophecy Experts*, Harvest House Publishers, 2004.
- Le Camus, Emilé, *The Life of Christ*, (titlul original: *La Vie de N.-S. Jésus-Christ* publicat în 1887), vol. III, New York, The Cathedral Library Association, 1908.
- Leask, William, *Footsteps of Messiah: a Review of passages in the History of Jesus Christ*, William S. Martien, New York and Philadelphia, 1847.
- Lee, Aquila H. I., *From Messiah to Preexistent Son*, Mohr Siebeck, Tübingen, Germania, 2005.
- Leene, Henk, *Newness in Old Testament Prophecy: An Intertextual Study*, Brill, Leiden, Boston, 2014.
- Levey, Samson, *The Messiah: an Aramaic interpretation - the Messianic exegesis of the Targum*, Hebrew Union College Press, California, 1974.
- Liebes, Yehuda, *Studies in Jewish Myth and Jewish Messianism*, State University of New York Press, Albany, 1993.
- Lindsey, Hal; Carison, C., *Agonia bătrânei noastre planete, sine ano, sine locus*.

- Lobstein, Paul, *The Virgin Birth of Christ and Historical and Critical Essay*, traducerea în engleză de Victor Leuliette, Londra, Williams & Norgate, 1903.
- Lockhart, Clinton, *The Messianic message of the Old Testament*, Christian Union Publishing, Des Moines, Iowa, 1905.
- Lockyer, Herbert, *All the Messianic Prophecies of the Bible*, Zondervan, Grand Rapids, Michigan, 1973.
- Lord, Eleazar, *The Messiah Moses and the Prophets*, Scribner, New York, 1853.
- Lucado, Max, *El a ales piroanele*, Kerigma, Oradea, 2006.
- Luther, Martin, *Scrieri, vol. II*, traducere de Petru Forna, Editura Logos, Cluj-Napoca, 2006.
- MacArthur, John, *Superioritatea lui Cristos*, (titlul original: *The Superiority of Christ*), Agape, Făgăraș, 2004.
- Maclaurin, John, *An Essay on the Prophecies relating to the Messiah*, publicat de John Gillies, Edinburgh, Londra, 1773.
- Manson, William, *Jesus The Messiah: The Synoptic Tradition of the Revelation of God in Christ: with special reference to from-criticism*, Hodder and Stoughton LTD., Londra, 1943.
- Manson, T. W., D.D., *The Servant: Messiah*, Cambridge at the University Press, 1953.
- Mathews, Shailer, *The Messianic Hope in the New Testament*, The University of Chicago Press, Chicago, 1905.
- McConaughy, David, *The Messiah*, Edinburgh, Londra, 1907.
- McDowell, Josh, *Mărturii care cer un verdict*, (Titlul original: *Evidence that Demands a Verdict*), Here's Life Publishers, San Bernardino, California, 1972.
- _____ și Wilson, Bill, *El a umblat printre noi*, Editura Here's Life, Societatea Misionară Română, Oradea, 1994.
- McTernar, John, *Only Jesus of Nazareth Can Sit On The Throne of David*, Xulon Press, 2005.
- McPherson, G. W., *The Virgin Birth*, Yonkers Book Company, New York, 1922.
- Meadors, Edward P., *Jesus the Messianic herald of salvation*, J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), Tübingen, 1995.
- Meldau, Fred John, *Profeții încă vorbesc: Mesia în ambele testamente*, Editura Semne, București, 1999. Cartea aceasta este o traducere după originalul : Meldau, Fred John, *The Prophets still speak: Messiah in both Testaments*, The Christian Victory Publishing Co., Colorado, 1988.
- Miller, Patrick D., *The religion of ancient Israel*, Douglas A. Knight, ed., Westminster John Knox Press, Louisville, 2000.
- Mocan, Adi, *Mesia în Vechiul Testament*, Editura Carmel, Arad, 2003.
- Molnar, Paul D., *Incarnation and Resurrection*, Grand Rapids, Michigan, Cambridge, 2007.

- Mowinckel, Sigmund, *He that cometh: the Messiah concept in the Old Testament and later Judaism*, traducerea de G. W. Anderson, Eerdmans, Grand Rapids, Michigan, 1956.
- Nicolae Neaga, *Contribuții la lămurirea textelor mesianice din cartea Facerii*, Sibiu, 1930.
- _____, *Hristos în Vechiul Testament*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2004.
- Negev, Abraham, *Archaeological Encyclopedia of The Holy Land*, Ierusalim, 1972.
- Neusner, Jacob și Chilton, Bruce, *Jewish-Christian Debates: God, Kingdom, Messiah*, Fortress Press Minneapolis, 1998.
- Newton, Thomas, *Dissertation on the Prophecies, which have remarkably been fulfilled and at this time are fulfilling in the world*, John and Francis Rivington, Londra, 1771.
- Northrup, Bernard E., *Recognizing Messiah in the Psalms*, XulonPress, U.S.A., 2003.
- Oesterley, W. O. E., *The evolution of the Messianic Idea: A Study in Comparative Religion*, Sir Isaac Pitman & Sons, Londra, 1908.
- Orr, James, *The Virgin Birth of Christ*, Scribner, New York, 1907.
- Patai, Raphael, *The Messiah Texts: Jewish Legends of Three Thousand Years*, Wayne State University, Michigan, 1979.
- Payne, J. Barton, *Encyclopedia of Biblical Prophecy*, Harper & Row, New York, 1973.
- Pannenberg, Wolfhart, *Jesus – God and Man*, (traducerea de Lewis L. Wilkins și Duane A. Priebe), Philadelphia, Westminster, 1968.
- _____, *Systematic Theology*, Vol. 1, Eerdmans, Grand Rapids, Michigan, 1991.
- Pentiuc, Eugen J., *Jesus The Messiah in the Hebrew Bible*, Paulist Press, New Jersey, 2006.
- Petercă, Vladimir, *Mesianismul în Biblie*, Polirom, Iași, 2003.
- Perry, John M., *Exploring the Messianic Secret in Mark's Gospel*, Sheed & Ward, Kansas, 1929.
- Popovici, Petru, *Promisiunile lui Dumnezeu*, Editura Lumina Lumii, sine anno, sine locus.
- _____, *Graiul Proorociilor*, Editura Lumina lumii, sinne anno, sinne locus.
- Powers, Jesse, *Studii asupra Evangheliei după Ioan: Schițe expozitive*, (trad.: Adela Duca), Risoprint, Cluj-Napoca, 2012.
- Prelicean, Vladimir; Neaga, Nicolae; Bârna, Gheorghe; Chialda, Mircea; *Studiul Vechiului Testament*, ediția a III-a îngrijită de Ioan Chirilă, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2003.
- Rambam, Moșe ben Maimon, *Profeții mesianice*, articolul al XII-lea, pp. 4-5, <http://www.mesianic.org/docs/ProfetiiMesianice.pdf> (accesat la data de 12 sept. 2010).
- Reymond, Robert L., *The Lamb of God: The Bible's Unfolding Revelation of Sacrifice*, Scotland, UK, 2006.
- _____, *Jesus Divine Messiah: The New and Old Testament Witness*, Christian Focus Publications, Scotland, 2003.

- Reich, Max I., *The Messianic Hope in Israel: Studies in Messianic Prophecy*, 1940. (<http://baptistbiblebelievers.com/LinkClick.aspx?fileticket=Rp35rMyK%2Fxm%3D&tabid=169&mid=560>)
- Riehm, Eduard, *Messianic Prophecy: Its Origin, Historical Growth and Relation to New Testament Fulfilment*, T&T Clark, Edinburgh, 1891.
- Rowlands, Gerald, *The Messiah comes to Israel: Will a Major Bible Prophecy Soon Be Fulfilled in Israel?*, Destiny Image Europe, Italia, 2010.
- Rydellnik, Michael, *The Messianic Hope: Is the Hebrew Bible Really Messianic?*, B&H Publishing Group, Nashville, Tennessee, 2010.
- Russel, Phil, *Biblical Studies on the Prophecies of the Rapture and Revelation*, CrossBooks, 2012.
- Sanders, J. Oswald, *The Incomparable Christ: The Person and Work of Jesus Christ*, Moody Publishers, Chicago, 1952.
- Schäfer, Peter, *Jesus in Talmud*, Princeton University Press, New Jersey, 2007.
- Schwartzkopff, Paul, *The Prophecies of Jesus Christ: Relating to his Death, Resurrection, and Second Coming, and their Fulfilment*, traducerea de Neil Buchanan, T & T Clark, Edinburgh, Londra, 1897.
- Scofield, C. I., *What do the prophets say?*, The Gospel Hour, Greenville, 1918.
- Scott, Ernest Findlay., *The Kingdom and the Messiah*, T&T Clark, Edinburgh, 1911.
- Sehmsdorf, Eberhard, *Die prophetenauslegung bei J. G. Eichhorn*, Göttingen, Vandenhoeft & Ruprecht, 1971.
- Shannon, Jill, *A Prophetic Calendar: The Feasts of Israel*, Destiny Image Publishers, U.S.A., 2009.
- Smith, James E., *What The Bible Teaches about The Promised Messiah*, Thomas Nelson Publishers, Nashville, 1993.
- Smith, Payne R., *The authenticity and messianic interpretation of the Prophecies of Isaiah: Vindicated in a course of sermons*, Messis. Parker, Cornmarket, Oxford, 1862.
- Spong, John S. *Born of a Women: a bishop rethinks the birth of Jesus*, HarperCollins, New York, 1992.
- Stander, Peter W., *Science Speaks: Scientific Proof of the Accuracy of Prophecy and the Bible*, Moody Press, Chicago, 1963 (Varianta online: <http://www.sciencespeaks.net/>, accesat la data de 8 dec. 2011).
- Stanley, E. Porter, *The Messiah in the Old and New Testaments*, Eerdmans, Grand Rapids, Michigan, 2007.
- Stanton, Vincent Henry, *The Jewish and the Christian Messiah: A Study in the Earliest History of Christianity*, T & T Clark, Edinburgh, 1886.

- Stott, John R. W., *Esențialul creștinismului, sinne locus*, 1990.
- Șandru, Trandafir, *Doctrină biblică ale Bisericii*, Editura Cultului Penticostal: Biserica lui Dumnezeu Apostolică, București, 1989.
- Stökl, Jonathan, *Prophecy in the Ancient Near East: A Philological and Sociological Comparison*, Brill, Leiden, Boston, 2012.
- Strobel, Lee, *Pledoarie pentru credința creștină*, Editura Cartea Creștină, Oradea, 2005.
- Taylor, Vincent, *The Historical Evidence for the Virgin Birth*, Oxford, Clarendon Press, 1920.
- Tapernoux, Marc, *Viitorul în lumina profețiilor*, Gute Botschaft Verlag, Germania, 1990.
- Teplinsky, Sandra, *Israel's anointing: Your Inheritance and End-Time Destiny through Israel*, Chosen Books, Grand Rapids, Michigan, 2008.
- Terry, S. Milton, *Biblical Hermeneutics. A Treatise on the Interpretation of the New Testaments*, Eaton&Mains, New York, 1890.
- (Varianta online: http://www.preteristarchive.com/Books/pdf/1883_terry_bib-hermeneutics.pdf, accesat la 7 dec. 2011).
- Tiede, David L., *Prophecy and History in Luke-Acts*, Fortress Press, Philadelphia, 1980.
- Tofană, Stelian, *Introducere în Studiul Noului Testament*, vol. II: Evangheliile Matei și Marcu, Documentul Quelle, Presa Universitară Clujeană, 2002.
- Traut, Ed, *The Truth Prophecy: The Biblical facts of Prophecy*, Promedia Publications Ltd, Waltloo, 1991.
- Van Roo, William A., *Telling about God: Promise and Fulfilment*, Vol.I, Editrice Pontificia Università Gregoriana, Roma, 1986.
- Varner, William, *The Messiah: Revealed, Rejected, Received*, AuthorHouse, Bloomington, Indiana, 2004.
- Walvoord, John F., *Every Prophecy of the Bible: Clear Explanations for Uncertain Times by One of Today's Premier Prophecy Scholars*, United State of America, 1990.
- _____, *Prophecy in the New Millennium: A Fresh Look at Future Events*, Kregel Publications, Grand Rapids, Michigan, 2001.
- _____, *The Blessed Hope and Tribulation: A Biblical and Historical Study of Posttribulationism*, Zondervan, 1976.
- Wegner, Paul D., *An examination of kingship and messianic expectation in Isaiah 1-35*, Edwin Mellen Press, New York, 1992.
- Westermann, Claus, *The Old Testament and Jesus Christ*, Augsburg Publishing House, Minneapolis, 1968.

- Wenger, J. C., *Introducere în Teologie*, traducerea în limba română de Christian Aid Ministries, ediția originală: *Introduction to Theology*, Herald Press, Scottdale, 1954.
- Wenham, John W., *Christ and the Bible*, Tyndale Press, Londra, 1972.
- Wilder, Amos Niven, *Eschatology and Ethics in the Teaching of Jesus*, Harper & Brothers Established, New York, 1939.
- Willett, William M., *Messiah*, B. B. Russell, Boston, 1874.
- William, Roy T., *Sanctification: the experience and the ethics*, Beacon Hill Press, Missouri, sine anno.
- Williams, Lukyn, *The Hebrew-Christian Messiah or The Presentation of the Messiah to the Jews in the Gospel according to St. Matthew*, Haymarket, Londra, 1916.
- Wolf, Herbert M., *Interpreting Isaiah: The Suffering and Glory of the Messiah*, Zondervan, Grand Rapids, Michigan, 1985.
- Wolfe, J. R., *The Messiah as Predicted in Pentateuch and Psalms being a new Translation and critical exposition of these Ancient Oracles*, Glasgow, Londra, 1855.
- Woods, Katharine Pearson, *John a Tale of King Messiah*, Dodd, Mead, New York, 1896.
- Workman, George Coulson, *Messianic Prophecy Vindicated: An explanation and defence of the etchical theory*, William Briggs, Toronto, 1899.
- Wrede, William, *Das Messiasgeheimnis in dem Evangelien: Zugleich ein Beitrag zum Verständmis des Markusevangeliums*, Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht, 1901.
- Wright, N. T., *Mesia*, traducere de Dorin Axente, Cluj-Napoca, Editura Aqua Forte, 2007.